

ב"ל (באר-שבע) 24835-11-11 - יצחק כהן נ' המוסד לביטוח לאומי

ב"ל (באר-שבע) 24835-11-11 - יצחק כהן נ' המוסד לביטוח לאומימחוזי עבודה באר-שבע

ב"ל (באר-שבע) 24835-11-11

יצחק כהן (-)

ע"י ב"כ - עו"ד דוד סער

נגד

המוסד לביטוח לאומי

ע"י ב"כ - עו"ד סימונה מימון

בית דין אזורי לעבודה בבאר-שבע

[01.01.2013]

כב' השופט יוחנן כהן

פסק דין

1. עיקרו של תיק זה בשאלת גובה ההכנסה של התובע לצורך קצבת נכות כללית וזכאותו של התובע לקצבת עידוד השתלבות בשוק העבודה.

רקע עובדתי

2. התובע, מנהל חשבונות במקצועו, עבד במכללה באשקלון החל מתאריך 1/11/89.

3. ביום 14/4/10, הגיש התובע תביעה לקצבת נכות כללית.

4. ועדה רפואית אשר התכנסה ביום 23/5/10 קבעה לתובע נכות זמנית בשיעור 44% וכן דרגת אי כושר (זמנית)

בשיעור 74% החל מיום 30/6/10 ועד ליום 1/6/11.

5. בתום הזמניות התכנסה שוב הוועדה הרפואית לדיון בעניינו של התובע וקבעה לו נכות רפואית צמיתה בשיעור 56% ודרגת אי כושר יציבה בשיעור 74%, ולפיכך החל התובע לקבל תשלום קצבת נכות כללית החל מיום 30/6/10.

6. בחודש ספטמבר 2011 הגיש התובע תלושי שכר עדכניים לשנת 2010 - 2011, ובהתאם לכך עודכנו הכנסותיו רטרואקטיבית.

7. משעודכנו הכנסות התובע, שלל הנתבע זכאותו של התובע רטרואקטיבית לתקופה שמחודש יולי 2010 ועד ספטמבר 2011, לפיכך נוצר חוב בביטוח לאומי אותו נדרש התובע להחזיר.

8. במועד הדיון אשר התקיים ביום 3/9/12, הסכימו הצדדים כי למעשה אין מחלוקת עובדתית, וכי הצדדים יסכמו את טענותיהם המשפטיות בכתב.
9. מעיון בסיכומי הצדדים עולה, כי הם חלוקים ביניהם בכל הנוגע למושג "הכנסה", ואופן חישוב הרכיבים הכלולים במושג "הכנסה".
- המסגרת הנורמטיבית
10. הגדרת "נכה" הינה כאמור בסעיף 195 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה - 1995 (להלן: "החוק") על פיו:
- "נכה - מבוסח, למעט עקרת בית שכתוצאה מליקוי מתקיימים בו אחד מאלה:
- (1) אין לו כושר להשתכר מעבודה או ממשלח יד ואינו משתכר סכום השווה ל 25% מהשכר הממוצע.
- (2) כושרו להשתכר מעבודה או ממשלח יד, וכן השתכרותו בפועל, צומצמו עקב הליקוי, בין בבת אחת ובין בהדרגה, ב50% או יותר.
- (3) אין לו הכנסה בפועל מעבודה או ממשלח יד, עד שהכנסתו, כאמור, אינה עולה על המפורט להלן, לפי העניין:
- (א) לגבי מי שזכאי במשך תקופה ממושכת או בעל ליקוי חמור - 60% מהשכר הממוצע במשק... יוער כי סעיף 195 מכיל בתוכו, כחלק מהגדרת המבוסח כ"נכה", גם את הצמצום בכושר השתכרותו, דהיינו - רק אם צמצם המובטח את כושר השתכרותו, כאמור בחוק, יוכל להיכלל בהגדרת נכה ולקבל קצבת נכות. סעיף 195 מגדיר "הכנסה" כדלקמן:
- "הכנסה" - הכנסה שהשר קבע באישור ועדת העבודה והרווחה ומתאריך שקבע, וכל זמן שלא קבע כאמור - "הכנסה" כמשמעותה בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה, הכל למעט קצבת ילדים לפי פרק ד', ולמעט הענקות מכוח סעיף 40 (ב1) (2) לחוק חיילים משוחררים".
- סעיף 195 לחוק בתיקונו האחרון (תיקון מס' 109), מגדיר "הכנסה מעבודה או ממשלח יד", כ"הכנסה חודשית, בפועל, לפי סעיף 12(1), (2) או (8) לפקודת מס הכנסה".
- מכוח סמכותו לפי סעיף 195, התקין השר את תקנות הביטוח הלאומי (הגדרת הכנסת נכה), התשל"ו-1975. תקנה 1 לתקנות אלו קובעת כי:
- "הכנסה" ... היא הכנסה מהמקורות המפורטים בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה, למעט הכנסה הפטורה מתשלום דמי ביטוח לפי סעיף 350(א)168(1) לחוק ולפי תקנה 2 לתקנות הביטוח הלאומי (תשלום ופטור מתשלום דמי-ביטוח), תשכ"ו-1966, וכן הטבות מכוח סעיף 9 לחוק והענקות לפי סעיף 40(ב1) לחוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה), תש"ט-1949"
- סעיף 2 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש) קובע מהן מקורות ההכנסה כדלקמן:

"מס הכנסה יהא משתלם, בכפוף להוראות פקודה זו, לכל שנת מס, בשיעורים המפורטים להלן, על הכנסתו של אדם שנצמחה, שהופקה, או שנתקבלה בישראל ממקורות אלה:

(1) עסק ומשלח יד - השתכרות או ריווח מכל עסק או משלח יד שעסקו בו תקופת זמן כלשהי, או מעיסקה או מעסק אקראי בעלי אופי מסחרי;

(2) (א) השתכרות או ריווח מעבודה; כל טובת הנאה או קצובה שניתנו לעובד ממעבידו; תשלומים שניתנו לעובד לכיסוי הוצאותיו, לרבות תשלומים בשל החזרת רכב או טלפון, נסיעות לחוץ לארץ או רכישת ספרות מקצועית או ביגוד, אך למעט תשלומים כאמור המותרים לעובד כהוצאה; והכל - בין שניתנו בכסף ובין בשווה כסף, בין שניתנו לעובד במישרין או בעקיפין או שניתנו לאחר לטובתו;

....

(5) גימלאות; קיצבה, מלוג או אנונה;

....

(8)

....

(10) השתכרות או רווח מכל מקור אחר שאינו כלול בפסקאות (1) עד (9), אך לא הוצא מהם בפירוש ולא ניתן עליו פטור בפקודה זו או בכל דין אחר".

אופן חישוב שיעור הצמצום נקבע בתקנה 2 לתקנות הביטוח הלאומי (ביטוח נכות) (צמצום בהשתכרות), התשמ"ד - 1984 (להלן: "התקנות"), הקובע כי לשם קביעת הצמצום בהשתכרותו של מבוטח, ע"פ החוק "תובא בחשבון הכנסתו של המבוטח מעבודה או ממשלח יד בתקופה הקובעת, וכן הכנסתו החודשית מעבודה או ממשלח יד לאחר התאריך הקובע...".

כיוון שעסקינן גם בזכאות לקצבת עידוד נצטט גם את הסעיף הרלבנטי בחוק לעניין זה:

סעיף 222(ג) לחוק הביטוח הלאומי קובע:

"בסימן זה, "מבוטח בעל ותק" - מבוטח שהיה זכאי לקצבה חודשית כאמור בסעיף 199(1), במשך תקופה של 12 החודשים הרצופים שקדמו בתכוף לפני שזכאותו לקצבה כאמור חדלה בשל הכנסתו מעבודה או ממשלח יד.

(ב) מבוטח בעל ותק זכאי לקצבה חודשית לפי סימן זה, כל עוד יש לו הכנסה מעבודה או ממשלח יד".

טענות הצדדים

11. מעיון בסיכומי הצדדים עולה כי הצדדים חלוקים בשאלה כיצד יש לחשב את ההכנסה של התובע, אשר יש לקחת בחשבון לצורך חישוב זכאותו לקצבה. לטענת התובע, הפניית סעיף 195 לחוק הביטוח הלאומי, לפקודת מס הכנסה, הינה אך ורק לעניין מקורות ההכנסה, אותם יש לראות כחלק מההכנסה מעבודה או משלח יד של מבוטח ולא לעניין אופן חישוב גובה ההכנסה החודשית. אליבא דתובע, את חישוב גובה ההכנסה החודשית, יש לעשות באופן חודשי ולא שנתי, ובהתאם לכך, יש לשלול את הקצבה החודשית, אך ורק בעבור אותם חודשים, בהם הכנסתו של המבוטח עולה על רף ההכנסה המותר ולא בעבור השנה כולה. ואילו, לגרסת הנתבע, יש לקחת בחשבון את כל מרכיבי השכר אשר רשומים בתלושי השכר למשך שנה שלימה כולל קצובת דמי הבראה, ביגוד וכן מענק חד פעמי, אשר עונים על הגדרת "הכנסה" שבסעיף 2 (2) לפקודת מס הכנסה, ועל כן יש לראותם כחלק מהכנסת התובע החייבת בדמי ביטוח לצורך חישוב זכאותו לקצבת נכות כללית.

12. לטענת התובע, פרשנותו של הנתבע יכולה להוביל לכדי אבסורד, כך עלול להיווצר מצב בו מבוטח, הזכאי לקצבת נכות בשל נכותו הרפואית והתיפקודית ואשר במהלך כל השנה השתכר מתחת לרף ההכנסות המותר, ורק בסוף השנה קיבל תוספת קצבה לשכרו בגין קצובת הבראה, בונס חד פעמי או כל הטבה אחרת החייבת במס, ייחשבו את גובה הכנסתו מחדש, ויכילו את אותה התוספת, באופן רטרואקטיבי, בעבור השנה כולה ובמידה ובעקבות עדכון השכר, תעלה הכנסתו על רף ההכנסות המותר על פי החוק, ישללו ממנו את הגמלה בעבור השנה כולה.

13. לטענת הנתבע, בחודש יוני 2010 הגיש התובע תלושי שכר לחודשים אפריל, מאי ויוני 2010, אשר הציגו הכנסות החייבות בדמי ביטוח כדלקמן:

בחודש אפריל 2010 - 3,837 ₪; בחודש מאי 2010 - 3,837 ₪; בחודש יוני 2010 - 2,927 ₪ (נ/9).
הנתבע הוסיף וטען, כי מתלושי השכר העדכניים שהגיש התובע לנתבע בספטמבר 2011 עבור החודשים יולי 2010 עד פברואר 2011, עלה, כי בשנת 2010 - עברו הכנסותיו של התובע החייבות בדמי ביטוח, את הרף שנקבע לשנת 2010, למעט בחודשים יוני 2010 ודצמבר 2010.

באשר לשנת 2011 (עד לחודש ספטמבר 2011) היו הכנסותיו של התובע החייבות בדמי ביטוח, מתחת לרף ההכנסות שעמד בשנת 2011 על 3,738 ₪, למעט בחודשים יוני ויולי 2011.

עוד ציין הנתבע, כי בהתאם לעדכון הכנסותיו של התובע רטרואקטיבית בשנים 2010 - 2011 התברר כי בחודש יולי 2010 שולמו לתובע קצובת הבראה בסך 3,337 ₪ וקצובת ביגוד בסך 878 ₪, ובחודש יוני 2011 שולמו לתובע קצובת הבראה בסך 2,671 ₪ וכן מענק חד פעמי בסך 1,000 ₪, ובחודש יולי 2011 שולמה לתובע קצובת ביגוד בסך 732 ₪.

הנתבע טוען כי בדין חושבו קצובות הבראה, הביגוד והמענק החד פעמי כחלק מהכנסות התובע החייבות בדמי ביטוח בשנים 2010 - 2011, וכי לא נפל כל פגם בחישוב הנתבע התואם את החוק והתקנות.
דין והכרעה

14. בתלושי השכר העדכניים שהגיש התובע בספטמבר 2011 לחודשים יולי 2010 עד פברואר 2011 וכן לחודשים יוני 2011 עד אוגוסט 2011 (נ/9), מפורטים הסכומים המלאים ששולמו לתובע, וניתן לראות כי בשנת 2010 (למעט החודשים יוני 2010 ודצמבר 2010) עברו הכנסותיו של התובע את הרף שנקבע לשנת 2010. כמו כן מעיון בתלושי השכר לשנת 2011 עולה כי הכנסותיו של התובע היו מתחת לרף ההכנסות, שעמד בשנת 2011 על 3,738 ₪, למעט בחודשים יוני ויולי 2011.

יחד עם זאת, בהתאם להכנסותיו של התובע לשנים 2010 - 2011, עולה כי ביולי 2010 וביוני 2011 שולמו לתובע קצובת הבראה, קצובת ביגוד וכן מענק חד פעמי.

לטענת ב"כ התובע, למרות האמור בתלושים, על ביטוח לאומי לבדוק בכל חודש וחודש מה הייתה הכנסתו של התובע, ובמידה וההכנסה בחודש מסוים גבוהה מרף ההכנסות המותר על פי החוק, יש לשלול את הקצבה החודשית, אך ורק בעבור אותו החודש, בהם הכנסת המבוטח עולה על רף ההכנסה המותר ולא בעבור השנה כולה. אלא, שעם כל הצער, ועם כל ההבנה למצבו של התובע - אין מקום לערוך כך את החישובים.

15. מסעיפי חוק הביטוח הלאומי שהובאו דלעיל, ומסעיף 2 לפקודת מס הכנסה, עולה בבירור כי ההכנסה החייבת בדמי ביטוח הינה כל הכנסה שהופקה בישראל - אשר התקבלה עקב יחסי עבודה עם המעביד, לרבות טובת הנאה אחרת בשל יחסים אלו.

מעיון בתחשיבי התובע עולה כי הוא אכן, לא לקח בחשבון אותם "טובות הנאה" ששולמו לו בכסף או בשווה כסף, ואשר פקודת מס הכנסה רואה אותם כ"טובת הנאה" מעבודה. כך למשל לא נלקחו בחשבון דמי הבראה ששולמו בשנת 2010 ו-2011, קצובת ביגוד ששולמה בשנת 2010 ו-2011 וכן מענק חד פעמי ששולם בשנת 2011 - רכיבים שיש לקחת בחשבון. אלו בדיוק הסכומים המפרידים בין חישובי התובע לנתבע ואשר משמעותיים לשאלת זכאותו לקצבה הנדונה.

16. כיוון שכך, ולאחר בדיקת אופן חישוב הנתבע - אין פגם בחישוב הנתבע, כאשר אופן החישוב תואם את החוק והתקנות. לאור זאת - ולאור גובה הכנסתו של התובע בחודשים הרלוונטיים - הוא אינו זכאי גם לקבלת קצבה לעידוד השתלבות בשוק העבודה, כיוון שאינו עונה לדרישות הסעיף. מכל האמור, אין מנוס מדחיית התביעה. סוף דבר

17. התביעה נדחית.

18. משמדובר בתביעה מכוח חוק סוציאלי, אין צו להוצאות.

19. ערעור על פסק דין זה ניתן להגיש לבית הדין הארצי בירושלים, תוך 30 יום מיום המצאת פסק הדין לידי הצד המבקש לערער.

ניתן היום, י"ט טבת תשע"ג, (01 ינואר 2013), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.